

Силабус освітнього компоненту «Методика наукових досліджень»

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Освітня програма: Середня освіта (Історія)
мова навчання: українська
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Рік навчання: 2024-2025
Семестр: 1

Структурний підрозділ	Кафедра історії України, історичний факультет
Викладач:	
	ПІБ: Філінюк Анатолій Григорович Посада: професор кафедри історії України Науковий ступінь: доктор історичних наук Вчене звання: професор Е-mail: afilinyuk@ukr.net Робоче місце: навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), кафедра історії України. Профайл викладача: https://histua.kpnu.edu.ua/anatolii-hryhorovych-filiniuk/
	ПІБ: Кліщинський Павло Володимирович Посада: старший викладач кафедри історії України Вчений ступінь: кандидат історичних наук Е-mail: kpasha_istfak@ukr.net Робоче місце: навчальний корпус №2 (вул. Татарська, 14), кафедра історії України. Профайл викладача: https://tinyurl.com/yvah8z5r
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=1027
Статус дисципліни	обов'язковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	3 кредити ЄКТС / 90 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна, заочна
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності

	в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагиату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/ Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КІНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBB0VvL2bTCaLtRbcQA86/view Неформальна освіта. Визнання КІНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Положенням про результати навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти». URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view
Що будемо вивчати?	Комплекс принципів, методів і прийомів, які дозволяють здійснювати наукові дослідження в сфері історії України, всесвітньої історії, політології та історичного краєзнавства й джерелознавства з історії
Чому це треба вивчати?	Здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти можуть і мають брати участь у науково-дослідній роботі як в системі навчально-виховного процесу, так і після занять – у наукових гуртках і проблемних групах, науково-дослідних центрах і лабораторіях, творчих групах при наукових школах, у наукових колективах з розробки наукових проєктів. Оформлення отриманих наукових результатів у вигляді специфічного продукту під назвою наукова робота, має свої принципи, методи, техніку і технологію. Пропонований освітній компонент має на меті навчити наукової творчості, й допомогти оптимальній організації наукової діяльності студентів.
Яких результатів можна досягнути?	Очікувані результати навчання з дисципліни: ПРН 01. Уміти застосовувати знання з методики наукових досліджень у дослідницькій діяльності. ПРН 06. Застосовувати наукову критику до аналізу поглядів дослідників минулого, робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії. ПРН 08. Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати та інтерпретувати результати, створювати моделі та вивчати їхню дієвість. ПРН 17. Здійснювати педагогічну, науково-дослідну та методичну активність, пошукову творчість самореалізацію. ПРН 21. Уміти планувати, організовувати та здійснювати наукові дослідження. ПРН 22. Уміти репрезентувати результати авторського наукового дослідження, аргументувати та контраргументувати в процесі дискусії.
Як можна використати набуті знання та уміння?	ОК сприяє формуванню у студентів таких компетентностей: Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах загальної середньої, фахової передвищої

	освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів історичної науки, громадянської освіти в процесі різнопланової фахової діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов та вимог організації освітнього процесу в закладах загальної середньої, фахової передвищої освіти. <u>Загальні компетентності.</u> ЗК 03. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 04. Здатність до особистісного і професійного розвитку. ЗК 06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 08. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 09. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), що полягає у схильності до нестандартного вирішення задач, самостійності міркувань та умовиводів. ЗК 10. Здатність працювати в міжнародному контексті. <i>Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності:</i> СК 01. Володіння спеціалізованими знаннями та методичними навичками самостійної, творчої роботи з організації і проведення науково-дослідницької роботи та написання кваліфікаційної роботи. СК 06. Знання законів наукового, соціального і професійного мислення, володіння комплексним, інтеграційним, історичним, динамічним, ситуаційним, системним підходами до наукового аналізу. СК 07. Розуміння наукових основ певної тематичної області, методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах. СК 08. Набуття цілісного уявлення про природу, закономірності, суть, особливості та принципи і методи історичного пізнання, способи й прийоми їх застосування в професійній діяльності та практиці історичних досліджень. СК 21. Оволодіння теоретичними основами наукового дослідження, навчальним матеріалом базових дисциплін, оперування інформаційною базою (джерела та наукова література) предметної області дослідження та її аналітична й критична обробка для успішного виконання кваліфікаційних робіт. СК 22. Здатність до презентації результатів наукового дослідження, аргументування та обґрунтованого відстоювання своєї позиції в процесі дискусії під час публічного захисту кваліфікаційної роботи.
Зміст дисципліни	Наука, наукове дослідження, його методика, принципи і методи; джерела і факти історичного дослідження; організація наукового дослідження; методика інформаційного забезпечення наукового дослідження; структура, теоретичні підходи, принципи і методи історичного дослідження; методика роботи з архівними джерелами та науковими працями; технологія підготовки магістерської роботи; етика наукової роботи.
Методи навчання	Словесні, наочні методи; дедуктивний, індуктивний, аналітичний, метод порівняння, узагальнення, конкретизація; пояснювально-ілюстративний метод, демонстрація, метод проблемного викладу матеріалу (ігрові методи, дискусійна панель тощо).
Інформаційне забезпечення	Рекомендована література Основна 1. Афанасьєва А. О., Кузькін Є. В. Основи наукових

- досліджень: навч. посіб. Харків : Вид-во ХНЕУ, 2005. 96 с.
2. Бобилев В. П., Іванов І. І., Проїдак Ю. С. Методологія та організація наукових досліджень: підруч. Дніпро : ІМА-прес, 2014. 644 с.
  3. Важинський С. Е., Шербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми, 2016. 260 с.
  4. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження. Львів : Львівська політехніка, 2020. 336 с.
  5. Калакура Я. С. Історичне джерелознавство: підруч. для студ. істор. спец. вищих навч. закладів. Київ : Либідь, 2002. 489 с.
  6. Колоїз Ж. В. Академічне письмо та риторика : практикум. Кривий Ріг : КДПУ, 2018. 196 с.
  7. Конверський А. Є., Лубський В. І., Горбаченко Т. Г. та ін. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. / [за ред. А. Є. Конверського]. Київ : Центр навч. літ-ри, 2010. 352 с.
  8. Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів: підручн. Київ : Вікар, 2003. 328 с.
  9. Філінюк А. Г., Кліщинський П. В. Методика наукових досліджень з історії та політології для студ. і магістр. спец. «Історія» і «Політологія» денної і заочної форм навчання закл. вищ. освіти. Вид. 3-тє доп. і перероб. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, 2023. 128 с.
  10. Філінюк А. Г. Науково-дослідна робота студентів: Методичні поради для студ. і магістр. вищ. навч. закл. III–IV рівнів акредитації. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, ред.-видавн. відділ, 2006. 76 с.

Допоміжна

1. Бойченко М. Гідність, цілісність і успішність: академічні та громадянські чесноти // *Філософська думка*. Київ, 2014. № 5. С. 110–122.
2. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. (для студ. спец. 071 Облік і оподаткування). Тернопіль : Осадца Ю. В., 2022. 208 с.
3. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Полтава : Оріяна, 2012. 183 с.
4. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ : Кондор, 2006. 206 с.
5. Майбутнє минулого : нові підходи до української історії / [ред. С. Плохій]. Кембридж, Массачусетс : Вид-во Гарвардського ун-ту, 2016. 506 с.
6. Макарчук С. А. Джерелознавство історії України: навч. посіб. Львів : Світ, 2008. 512 с.
7. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / [О. Г. Шидакова-Каменюка, О. В. Самохвалова, С. Г. Олійник, О. І. Кравченко]. Харків : ХДУХТ, 2016. 187 с.
8. Стефанюк Г. В. Теорія і методика наукових досліджень : опорні конспекти лекцій, глосарій і самостійна робота: навч.-метод. посіб. для студ. денної і заочної форм навчання спец. 032 «Історія та археологія». Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. 132 с.

	9. Стеченко Д. М., Чмир О. С. <i>Методологія наукових досліджень</i>: підруч. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2007. 317 с. 10. Сурмін Ю. П. <i>Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація</i>. Київ : НАДУ, 2008. 184 с. 11. Суховірський О. Використання засобів мережі інтернет в процесі пошуку інформації для студентських наукових досліджень з педагогіки // <i>Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського держ. пед. ун-ту ім. Павла Тичини</i>. Умань, 2011. № 3. С. 131–135. 12. Тихонкова І. О. Список літератури наукової статті – важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням) // <i>Наука України у світовому інформаційному просторі: зб. наук. пр. [НАН України]</i>. Київ, 2015. Вип. 11. С. 100–106. 13. Тушева В. В. <i>Основи наукових досліджень</i>: навч. посіб. Харків : Вид-во «Федорко», 2014. 408 с. 14. <i>Уведення в науково-педагогічну діяльність</i>: навч. посіб. / [В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик, І. С. Накашидзе]. Дніпро : ЛПРА, 2018. 120 с. 15. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. <i>Організація та методика науково-дослідницької діяльності</i>: підруч. 3-є вид. Київ : Знання-Прес, 2003. 295 с.											
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Лекційні заняття (16 год.), семінарські заняття (14 год.), самостійна робота (60 год.); заочна форма: лекції (8 год.), практичні (4 год.), самостійна робота (78 год.).											
Система оцінювання результатів навчання	Основними методами контролю відповідно до критеріїв оцінювання знань здобувачів освіти та ефективності засвоєння ними курсу ґрунтується на таких формах участі студентів у освітньому процесі, які підлягають поточному контролю: виступ з основного питання на семінарському занятті, модульна контрольна, самостійна робота (аналітичне завдання). Підсумковою оцінкою є залік. Розподіл балів, які отримують студенти <table border="1" data-bbox="662 1346 1465 1485"> <thead> <tr> <th colspan="3"></th> <th rowspan="2">Сума балів</th> </tr> <tr> <th>Аудиторна робота</th> <th>Самостійна робота</th> <th>МКР</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">40</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">40</td> <td style="text-align: center;">100</td> </tr> </tbody> </table>				Сума балів	Аудиторна робота	Самостійна робота	МКР	40	20	40	100
			Сума балів									
Аудиторна робота	Самостійна робота	МКР										
40	20	40	100									
Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях	Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view											
Поточний контроль	Усне опитування, письмовий контроль, виконання самостійної роботи, модульна контрольна робота											
Підсумковий контроль	залік											
Локація	URL: https://kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/											